

היכל הוראה

פסקי דינים * תשובות * הוראות

מבי מדרשא "היכל הוראה" - מיסוד שר ההוראה מרן ה"קנה בשם" זי"ע
בראשות בנו גאב"ד היכל הוראה הגאון הגדול רבי משה בראנדסדארפער שליט"א
מגדולי פוסקי דורנו ובעל שו"ת היכל הוראה * יו"ל ע"י איגוד הרבנים תלמידי "היכל הוראה"

גליון ס' * פרשת פנחס תשפ"ד

בין כותלי ההיכל

פסקי דינים מתוך שאלות ותשובות שעלו על שולחן ההיכל לפני מורינו הרב שליט"א

לאחרונה עמדו בכור המבחן לפני מורינו הרב שליט"א בהיכל הוראה כמה מנינים של אברכים תלמידי חכמים עמלי תורה ומצויינים מכולל בית תלמוד להוראה דחסידי ויזניץ בעיה"ת אלעד על ש"ע י"ד ח"ב בראשות הרה"ג פרץ טוביה שטיינמן שליט"א אשר שקדו בהיכלה של תורה בעמל ויגיעה רבה ובחידוואת דאורייתא.

השבוע נערכה חגיגת יומא טבא לרבנן במסיבה רבתי עם, לכבודו של תורה בקרית ויזניץ בבני ברק בהשתתפות כ"ק מרן אדמו"ר מויזניץ שליט"א בה השתתף גם מורינו הרב שליט"א שנתכבד לשאת דברים, בדבריו עמד על גודל הערך והחיוב להעמיד דור של מורי הוראה בישראל אשר יעמדו לשרת את העם ולהנחותם הדרך ילכו בה בדבר הלכה ברורה, וגודל החוב המוטל על מנהיגי הציבור להעמיד מורי הוראה בכל עיר ועיר, שכונה ושכונה, קהילה וקהילה, ובכל בית כנסת ובכל שטיבל ואפילו בכל רחוב ורחוב, כי בזמנינו כאן באה"ק בלי עין הרע פרחו היהדות החרדית במידה שאין כדוגמתה בדרות האחרונים, ובעוד שבוץ לארץ אפילו קודם השואה רוב הקהילות היו קהילות קטנות של כמה עשרות משפחות ורק בכמה ערים ועיירות גדולות היה ציבור גדול הרי שעכשיו אפשר שבכל כמה בנינים מתגורר ציבור שזקוק לרב פוסק בפני עצמו.

(לדוגמא, לשבר את האוון, בירושלים ישנה שכונה שנקראת שכונת מטרסדורף על שם קהילת מטרסדורף הידועה בה שימשו ברבנות גדולי עולם כהחכם סופר וחתנו סופר ועוד רבנים ידועי שם והמעין בדברי הימים (היסטוריה) ימצא שבסך הכל היו שם כמה עת מאתיים משפחות. בעוד שבשכונה הקטנה מטרסדורף כאן בירושלים שהוקמה כגלעד לזכרה דרים כמה אלפי משפחות.)

עוד הוסיף מורינו הרב שליט"א ואמר שאביו מרן רבינו הקנה בשם צדוק"ל היה מעורר על זה תמיד, והיה ממריץ את מנהיגי הציבור והקהילות להעמיד כוללים שבה ימצאו אברכים שישמו את עינם ולבם וישקדו באהלה של תורה בלימודי ההוראה הלכה למעשה שבה הם מזכים את הציבור שיוודע תמיד שיש לו את מי לשאול בכל ענין הלכתי שמתעורר אצלו, כמו כן היה מעורר על חשיבות פתיחת בתי הוראה בו שימשו מורי הוראה בתורנות ויהיו כתובת לכל מי שנתקל בשאלה הלכתית וצריך לדעת את ההלכה למעשה במשך כל שעות היממה, ומגלגלין זכות על ידי זכאי שאחר שהוקם בית ההוראה הראשון בעיה"ק ירושלים תו"ב כאשר הבחין את גודל החשיבות של העמדת בית הוראה היה ממריץ ומדבר את התלמידים חכמים שחכרי בהם שהם מוכשרים להיות מורי הוראה בישראל שישקיעו את כל כשרונותיהם בליבון ולימוד ההלכה למעשה כדי שבבא העת יוכלו לשמש כמורי הוראה כמו כן דאג שבכל המקומות והשכונות החדשות שבהם מתיישבים יהודים חרדים שיקימו מקואות ויעמידו מורי הוראות וטוב וחושבו שאם פותחים בית הוראה ישתדלו שהרב תהיה דירתו ליד בית ההוראה כדי שכל מי שזקוק לדעת דבר ה' זו הלכה ימצא מענה לשאלות דחופות או שאלות שאינן סובלות דיחוי בכל שעות היום והלילה שבת וחול (בזמנים שהרבנים לא נמצאים בבית הוראה) ובפרט בזמנים הדחוקים כערכי שבתות וימים טובים ומוצאי שבתות וימים טובים וגם בשבתות וימים טובים עצמם.

וסיפר מורינו הרב שליט"א שכאשר בנה את מקום משכנו של בית ההוראה "היכל הוראה" בירושלים הורה לו אביו רבינו הקנה בשם צדוק"ל שיקבע את דירתו בסמוך ונראה להיכל הוראה ואמר לו שסיבת הדבר שכאשר יעלה אדם לבית דין שלמעלה אם יתבעו אותו על שנהג שלא להלכה בשאלות שמורות יכול לענות שהיות ושאלה זו נתעוררה באמצע הלילה לא בשבת או במוצאי שבת וכדומה על כן לא היה לו ממי לשאול, והוא תולה האשם ברבנים, ועל כן כדי למנוע פתרון פה ותקלות כאלו חשוב שידור המורה הוראה בסמוך לבית ההוראה, וכל אחד ידע יש בהישג ידו מורה הוראה העומד לשרתו ולענות על שאלותיו בכל עת ובכל זמן.

(ובאמרו המוסגר נביא את מה שאמר כ"ק מרן האדמו"ר מלודוואר אברהם יצחק שליט"א בהודמנות שדיבר על גודל חוב העסק בלימוד ההלכה - הלכה למעשה - והזכיר את רבינו מרן הקנה בשם צדוק"ל שלא בכדי זכה לתואר שר ההוראה שחזן ממה שישד ותקע מסמרות ויתדות בהרבה ממקצועות ההלכה כגון מקואות שחיטה וטריפות, מילה, עירובין, טהרה וכו' שכלל ישראל הולכין לאורו עד היום הזה, ונראה שזכה לכל זה מחמת שהרבה בהרמת קרן ההלכה למעשה על ידי העמדת תלמידים מורי הוראה ובתי הוראה הלכה למעשה לאמיתתה של תורה)

והוסיף עוד ואמר שיסוד הנהגתו של רבינו מרן הקנה בשם זי"ע נשענת על דברי הרא"ש בתשובה (כלל ו סימן א) שאם ציבור צריכין לשכור רב ושליח ציבור ואין בידם כדי שכר שניהם רב מורה הוראה קודם, וכן פסק המחבר בשו"ע (או"ח סי' נג סכ"ד). ועיין שם במשנ"ב ס"ק עא) שכתב אף על גב דחיסור להם עי"ז מצות תפלה שלא יהיה להם מי שיוציאם ידי חובתם זה שיהיה רב ומ"ץ שיודיעם תורת ד' ומשפטיה עדיף מן התפלה ועיין בה"ל שכתבנו גודל החיוב בכל עיר לזה וכתב בתשו"ת חתם סופר (או"ח סי' ה) דכל אנשי העיר מחוייבים ליתן לזה ואין אחד יכול לאמר אין אני צריך לרב ומ"ץ דמ"ץ צריך לישא בעול עם הצבור דומיא דכל אנשי העיר מחוייבין ליתן על המקוה עי"ש, עכ"ל.

ועיין בביאור הלכה (ד"ש שלחן ציבור) וז"ל: עיין במשנה ברורה והוא נובע מתשובת הרא"ש ומזה יראה האדם גודל החיוב על כל עיר לשכור להם רב שיוורה להם במצות התורה ומשפטיה איך להתנהג ולא יהיו כעורים המגששים באפילה דאפילו אם על ידי זה נדחית לגמרי מצות תפלה אצלם גם כן החיוב הזה הוא קודם, ובפרט אם אנשי העיר יכולין גם כן להתפלל לעצמן בודאי זה

צביעה בבית אם מתחיל קודם י"ז בתמוז על דעת לסיים אחר י"ז בתמוז

בימי בין המצרים אסור לצבוע ולסייד את הבית, ואף אם התחיל לסייד את הבית קודם שבעה עשר בתמוז אסור לו לסיים את הסייד והצביעה אחר י"ז בתמוז. אמנם מותר לשכור פועל עכו"ם שיתחיל הצביעה קודם י"ז בתמוז ויגמרנו אחר י"ז בתמוז, אבל פועל ישראל אסור.

זמן כתיבת שטר סילוק (הסכם ממוזן) בין בני זוג בזיווג שני

אשה שנישאת בזיווג שני, והיא רוצה שנכסיה יהיה בחזקתה גם לאחר הנישואין ולא יהיה לבעלה דין ודברים בהם ולאחר אריכות ימיה ושנותיה יירשוה יורשיה ולא יורשי בעלה. הרי שיש הרבה שקודם הנישואין עושים ביניהם הסכם ממוזן אצל עו"ד וחותמים עליו הבעל והאשה, ולאחר מכן הבעל מקדש את אשתו בחופה וקידושין ומכניסה לביתו. אמנם ההלכה אין לעשות כן כמו אותם שהולכים אצל העו"ד קודם הנישואין, אלא יעשו ההסכם הנקרא שטר סילוק ע"פ חכם כדן תורה כמו שירצו ויחתמו עליו ויעשו קנין אחר ברכות האירוסין קודם שיכנסו לחדר יחדו.

כתיבת השם נסים בכתובה

בחור שנושא אשה בקרוב בשעטו"מ אשר שם אביו הוא 'נסים', אך אביו רגיל לחתום שמו 'ניסים' מלא עם שני יודי"ן, הרי שעל הבחור לכתוב שמו בכתובה 'נסים' ביו"ד אחת בלבד. והטעם, כי מקור השם מלשון הכתוב בשמות (ז, יט) 'ויקרא שמו ה' נסי'. וכן בישיעה (מט, כב) 'ואל עמים ארים נסי', ואין חילוק בזה בין אם הוא מבני ספרד או מבני אשכנז, לעולם יחתום שמו 'נסים' ביו"ד אחת בלבד.

1. כן הורה מורינו הרב שליט"א בשו"ת היכל הוראה חלק א' (הוראה סה) בשם אביו מרן רבינו הקנה בשם זי"ע, דמה שכתב האליה רבה (סי' תקנ"א ס"ק ד) דאם התחילו קודם י"ז בתמוז מותר לגומרם, ואם יכול לפתוח את הפועל בדבר מועט להמתין עד אחר תשעה באב תע"ב, ע"כ, היינו דוקא בפועל עכו"ם אבל בפועל ישראל הדבר אסור, שכן מבואר בדברי המהר"ל בהלכות תשעה באב שהוא מקור דברי הא"ר. ולפיכך אסור להתחיל הצביעה מקודם י"ז בתמוז אם היא נמשך עד אחר י"ז בתמוז.

2. בנימוק הדברים כתב מורינו הרב שליט"א בשו"ת היכל הוראה חלק ד' (הוראה קסו) דמקורו של דין זה הוא בבית יוסף (אבה"ע סי' צב סעיף א') בשם הר"ן, וכן משמע מדברי הרמ"א באבה"ע (שם) דלא מהני סילוק אלא לאחר אירוסין, אבל קודם אירוסין לא מהני סילוק, ואחריו נמשך גם בש"ך (חור"מ סוף סי' סו ס"ק קל"ד), ועי' עוד בנחלת שבעה (שטרות, סימן כ).

והנה אף שמעיקרא דדינא, נראה שיעשו ההסכם ע"פ חכם כד"ת כמו שירצו ויחתמו עליו ויעשו קנין על השטר סילוק אחר ברכות האירוסין קודם שיכנסו לחדר יחדו, ומכל מקום הורה מורינו הרב שליט"א שטוב שיעשו הקנין על השטר סילוק תחת החופה בין ברכות אירוסין לברכות הנישואין כדי שלא יהיה הפסק בין ברכות הנישואין ליחדו, שהרי כאן מדובר בזיווג שני שמהאי טעמא עבדינן החופה של זיווג שני מתחת רגל בתוך בית ולא תחת הרקיע, כמו שכתב בפתחי תשובה (אבה"ע סי' סב אות א) בשם ס' המקנה, וכן היה מנהגו של מרן הקנה בשם זי"ע, שכשערך קידושין לבני זוג שנישאו בזו"ש שהיו חותמין על הכתב סילוק בין ברכות האירוסין לברכות הנישואין.

3. בשו"ת היכל הוראה חלק ד' (הוראה קסה) הוסיף מורינו הרב שליט"א, דמובא בספר עזרת נשים, דאפילו אם רגיל לכתוב שמו ניסים בשני יודי"ן אין משיגיחין בחתימתו דטועה הוא בכתיבת שמו, אמנם אם כבר כתבו ניסים בשני יודי"ן כשר, כיון דבמבטא כאילו הוא מלא, וכן בתרגום כותבים ניסא (שהוא נס בלשון יחיד) מלא יו"ד, והנה בספר טיב גיטין (מובא בספר אהלי שם שמות אנשים אות נ, שם יוסף אות א) כתב, דאם יש לו טעם שבשביל זה הוא כותב בשני יודי"ן, אולינן אפילו לכתחילה בתר חתימתו וכותבין ניסים בשני יודי"ן.

עוד הוסיף מורינו הרב שליט"א, דהנה היה מקום לומר דבנדון דידן שהשואל הוא מבני עדות המזרח ואולי אצלם כתבו השם ניסים בשני יודי"ן, שכן מציינו בבית שמואל (שמות אנשים, אות נו) כתב 'ניסן ניסים', וכתב על זה בקב ונקי (ג' אות 1) שם מצוי בספרד, ובערוך השולחן (שמות אנשים אות 3) כתב דשם ניסים אינו במדינתנו דהיינו במדינת אשכנז. יש לומר דמ"ש בבית שמואל 'ניסן ניסים' ניסים בשני יודי"ן, אין כוונתו לקבוע איך כותבין השם ניסים, אלא דאם יש ספק איך קוראים אותו ניסן או ניסים דצריך שני גיטין, ואף דהשם ניסים לא מצוי במדינתנו כמו שכתב באהלי שם הנ"ל בשם הדברי חיים, וכן מציינו בחתימת ידו של רבינו הר"ן שהיה מבני ספרד, והיה חותם שמו ניסים ביו"ד אחת.

מילי דהוראה

נשאל מוריני הרב שליט"א על ידי יהודי יקר, שיש לו אח קטן אחרי גיל בר מצוה ואינו שומר על תפילין שלו כראוי, וכבר כמה פעמים ראה שהנרתיק עם התפילין נמצא כך בביהמ"ד על השולחן במשך כל היום בלי שום השגחה, ומסתובבים בביהמ"ד כל מיני אנשים ואפשר לגנוב זאת, הרי שנפשו בשאלתו אם מותר להסתרים לזמן מה כדי שילמד לקח ההתפילין צריך שמירה. והורה מוריני הרב שליט"א שאסור לעשות כן, דאף שעושה זאת לטובת אחיו שיהיה בשמירת ממונו היינו התפילין ולהצילו מגניבה מ"מ אסור להסתירם, והוא ע"פ המובא בשו"ע חו"מ (סי' שמה סעיף א) שאסור לגנוב כדי לצערו ואפילו דרך שחוק ואפילו שכוונתו להציל חפצו או ממונו ע"כ, ואיה"נ כדי להציל שלא יאבד "כל ממונו ויצא נקי מנכסיו" באופן זה מותר, כמובא בשדי חמד (חלק ב דף פו ע"א). אולם נכון לעוררו ולהסביר לו חשיבות הזירות על, כדי שישמור עליהם מהיום והלאה כדבעי.

המשך בין כתלי ההיכל

קודם וזוהי ימלאו רתת ופחד איזה מהעיריות הנמצאים מחוץ למדינה שאין להם רב ומו"ץ בעירם וענו גדול הוא כמו שביארנו הגם שלוקחין להם שוחט ובודק עם כל זה הלא צריכין לאיש מו"ץ שיהיה להם דיני שבת ויו"ט והלכות פסח החמורה ודיני טבילת מקוה וכל פרטי הלכות נדה ושאר דיני תורתנו הקדושה אשר יעשה אותם האדם וחי בהם ... שאין להם מורה ומנהיג בדרכי ד' ובאים עי"ז לידי חילול שבת ויו"ט ואכילת חשש חמץ ח"ו ומי יודע עוד כמה איסורים מחייבי כריתות ח"ו השם ישמרנו מאנשים כאלו, עכ"ל הביאור הלכה.

את דבריו סיים מוריני הרב שליט"א ואמר להם עכשיו שזכיתם לקבל את כתב ההוראה קבלתו עצה טובה קמ"ל מה ששמע מאביו מרן רבינו הקנה בשם זי"ע שאחר שזכה לקבל את כתב ההוראה מהגאון רבי ישראל יצחק רייזמן זצוק"ל מחברי ביה"ד של העדה החרדית כאשר עמד לצאת מהחרד קרא לו ואמר לו דע לך שלא די בקבלת התעודה וכמו שנגר אם יקבל תעודה מקצועית שהוא יודע את מלאכתו כדבעי מכל מקום אם לא יעסוק בזה בפועל מיד, ישכח את כל מה שלמד ולא ידע לעשות את מלאכתו כראוי ולא תהיה פרנסתו מצויה כלל, כמו כן להבדיל גם בעניינים הרוחניים אם צונך שתהיה לך תועלת מהתעודה שקיבלת אתה חייב להשתדל ולעסוק בבירור הלכה למעשה מה שיעלה בידך ואף אם לא הגיעו לשולחן כל שאלה שתשמע עמול בה נחית לעומקא של הלכה ועל ידי זה יהיו דברי ההלכה שגורים בפיך. ועתה זו עצתי לכם קחו עמכם דברים להתבונן ולחשוב בעניני ההלכה שלמדתם וכל דבר הלכה שתשמעו תתבוננו ותעינו בדברי הפוסקים כיצד צריכים להורות בהלכה זו למעשה.

לאחר סיום דבריו שאל אותו מרן האדמו"ר מו"זינץ שליט"א אם האברכים באמת ידעו וענו כהוגן לשאלות שנשאלו, ועל זה אמר לו מוריני הרב שליט"א שנתקיים בהם מאמר חז"ל יגעת ומצאת תאמין, והאדמו"ר שליט"א אמר לו ישר כח על שהקדיש מעתותיו לבחון את האברכים ואיחל לו שיזכה להמשיך בהפצת ההוראה ולהעמיד מורי הוראה הגונים לטובת כלל ישראל.

הלכה והוראה בישראל

תשובת מוריני הרב שליט"א בנדון היתר אכילת "דג סלומון" שעירבו בו גנים מדי אן איי (DNA) של דג טמא שנקרא אושן פאוט למטרת זירוז גדילתו

על כן לענ"ד פשוט שדגי סלומון שעירבו בהם גנים מדי אן איי של דג טמא שנקרא אושן פאוט למטרת זירוז גדילתו כשרים למאכל ויאכלו עננים וישבעו.

[במאמר המוסגר באתר להעיר אודות מה שאמר לי על הדג "אושן פאוט" הנ"ל שהוא דג טמא מחמת שאין לו קשקשים רציני להעיר דאף אם היו לו קשקשים אפשר שהוא דג טמא שהרי לפי מראה דמות ששלחתי לי, הדג אושן פאוט שחלקו הקדמי יש לו דמות דג וחלקו האחורי דומה לנחש (עיין בתמונה) קרוב למין הנקרא צלופח שמראהו דומה לנחש עיין גמ' ע"ז לט א ופירשו הראשונים הערוך (ערך צלופח) שהוא מין הדומה לנחש, עיין בדרכי תשובה (סי' פג סק"ה) שכתב וז"ל: עפר"ח (סי' י"ד) ובפרי מגדים (משבצות זהב סק"ב ב"ה כתב ובשפתי דעת סק"ג) שהביאו מדברי הש"ס (ע"ז דף ל"ט ע"א) וברא"ש (שם) דכל דאית לי סנפיר וקשקשת אין נ"מ באיזה תמונה הוא הדג בין אם הוא בצורת דג או שהוא בצורת בעל קומה בחיות הים וכדומה דלא כיש טועים בזה ואומרים דבעל קומה אף שיש להם סנפיר וקשקשת אסורים דז"א עיין שם ועי' בכנה"ג (בהגהות ב"י אות ע"ה) מזה וע' בשו"ת הלכות קטנות (חלק ב' סי' ה) שהביא ממתני' פרק י"ז דמס' כלים דדוקא כשהם כתמונת שאר חיות הוא דשרי אבל אם הוא כתמונת כלב אסור משום שהוא בורח ליבשה כשרוצים לצודו. ומהאי טעמא כתב שם בעובדא שהביאו לפניו דג והי' כתמונת אדם בידיים ורגלים ושאר אברים כבני אדם ואסורו כי בתמונת בני אדם אפי' רואין שיש להם סנפיר וקשקשת ה"ז טמא דמן הסתם הוא יוצא ברגליו לפעמים ליבשה עיין שם ועי' בשו"ת ברכה (אות א) שהביאו והשיג עליו והעלה דכל שיש לו סנפיר וקשקשת אף שיש לו ידים ורגלים מותר בפשיטות עיין שם (וע' בדברינו להלן סי' כ"ח), ע"כ.]

שאם נביט עליו במקרוסקופ נראה שהוא מלא שרצים וודאי שאין איסור לאכול אותם כי התורה לא ניתנה למלאכי השרת ורק מה שנראה לעין אדם הוא שאסרה תורה.

ועיין מה שכתב מרן הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל בדרך אמונה (שמיטה ויובל פ"ד ה"א בביאור הלכה ד"ה בין מן העשבים) על מה שכתב הרמב"ם שם הדלפיוס אם בין מן העשבים שעלו מאליהם ואין להן זרע והכל מותר לאכלו מן התורה, ועל זה הוקשה לו מדברי הטבעיים שאין לך אילן שאינו עולה מן הזרע ועל זה כתב ז"ל: וראיתי בספר הברית ח"א מאמר יג פ"ג בשם הטבעיים שאין שום דבר צומח מעצמו בלי זרע רק הוא זרע דק מאוד שאין מושג לחוש הראות והרוח הביאו ממקום אחר ונקלט בארץ ע"ש ואין זה סתירה לדברי רבנו שדבר שאין נראה לחוש העין ואין נרגש נקרא שאין לו זרע וכו' ובספר הברית הרבה להשיב על זה מחז"ל ע"ש ואין הקושיות מחז"ל מוכרחות כל כי מה שאין ניכר לעין אין התורה מתחשבת בזה וכו' וכבר רצה בעל הברית לאסור לתנות חומץ כי הוא מלא תולעים הנראים ע"י זכוכית מגדלת וכבר השיב עליו בעל חכמת אדם בבית אדם ס"ל לח דהא כתיב בניזיר חומץ יין לא ישנה וא"כ אסור לשאוף אייר וגם בס"ת אם יש נגיעה או נפסק שאין נראין אלא בזכוכית מגדלת אין פוסל וכן באתרוג ובכל דבר שהתורה לא ניתנה אלא לחוש העין הרגיל וזה פשוט, ע"כ. ומעתה בנדון שהגן הנ"ל אי אפשר לראותו בעין רגילה ואפילו במקרוסקופ רק כשהוא מגדיל רבבות פעמים את גודלו ודאי שאין להחשיבו לכולם.

ועיין עוד משי"כ אאמו"ר מרן רבינו הקנה בשם זצוק"ל (ח"ד סי' מו) לענין עופות דתערובת גנים ממיני וסוגי תרנגולים טמאים או על ידי זריקות או דרכים אחרים כל שאינו התערבות המינים בדרך הטבע וההולדה אין זה פוסל ומטריף מדינא

דג הטמא אושן פאוט (יש לו סנפיר ואין לו קשקשת וחלק האחורי דומה לנחש)

יום רביעי יא תמוז תשפ"ד

בבי מדרשא היכל הוראה ירושת"ו

לכבוד הרה"ג ... שליט"א העומד על משמר הכשרות

אודות מה שנשאלתי על דבר הדג סלומון (שנקרא סלמן אקוה אדוונט) שעירבו בו גנים מדי אן איי של דג טמא שנקרא "אושן פאוט" (עיין מאמר המוסגר בסוף התשובה ובתמונה) למטרת זירוז גדילתו, שבמקום שלש שנים שזהו הזמן הנחוץ להגעתו לגודל הרצוי לשיווק, הוא מגיע לגודל הרצוי בתוך שנה ומחצה, אך אין כל שינוי חיצוני או פנימי במהותו של הדג.

ראיתי את כל מה שכתב כת"ר, ובקצרה אומר שאין בדג כלל כל חשש איסור שהרי כמו שכתבת הדין איי הוא חלקיק זעיר מאד שאינו ניכר לעין כלל ורק על ידי מקרוסקופ שמגדיל פי אלף ויותר אפשר לזהותו ודאי שאין עליו איסור כל שהוא.

הנה עיין בחכמת אדם (הבאתי דבריו בשו"ת היכל הוראה ח"ו הוראה עב בענין בשר מתורבת) דהא דדבר המעמיד אפילו באלף לא בטל הוא דוקא כשהוא איסור מחמת עצמו כגון המעמיד גבינות בעור קיבת נבילה וטריפה ובהמה טמאה וכן המעמיד בערלה ובשמרי יין נסך ובשמרים של תבואה חדשה וכיוצא בו דאז רואים כאילו האיסור בעין, עכ"ל. ולפי זה היה מקום לומר דגם בנידון דידן נימא דלא בטיל, ובאמת דזה אינו דחילוק גדול יש בין הדברים שהרי בנדון דידן הגן הנ"ל אינו יוצר מהות חדשה כמו בתאי גזע של בשר מתורבת שהתאים מתרבים מתא הגזע המקורי שבוה שפיר יש לומר דאפילו באלף לא בטיל ואה"נ אם יפתחו מהגן עצמו בשר דג מתורבת בלי תערובת של דג כשר יהיה בשר הדג הנ"ל אסור שאע"פ שהגן עצמו לא ניכר כלל סו"ס המציאות היא שכל בשר הדג שנמצא לפנינו מוצאו מן הגן של הדג הטמא וכל בשר הדג המתובת הוא משל דג טמא וכמו שביארתי בהיכל הוראה שם.

אמנם בדג סלומון שלפנינו שהדג עצמו כשר וגם הגן שמוסיפים לו אינו מייצר מהות חדשה אלא שמסייע לגן הקיים להתפתח במהירות יתירה ע"י העתקת הגנים וממילא אין לגנים החדשים שום קשר עם הגן הקודם שבא מן הטמא. והטעם העיקרי להיתר בנ"ד הוא שהרי כידוע עוביו של חוט הדין אן אי הוא כאחד מחצי מליון חלקי המילימטר שודאי אין העין שולטת בו ואין עליו שם איסור כלל וכמו שהביאו גדולי הדורות שאם היינו חוששים לזה היה אסור לנשום כי האויר מלא בחיידקים ווירוסים שדרך המקרוסקופ רואים שיש להם תנועה וגם יהיה אסור לאכול פרי או ירק

הפקוח: "אגורה" 105646-33-053

זמני קבלת קהל במרכז "היכל הוראה" ביושלים ח' זוננפלד 3 טל' 02-5322775

מוצש"ק מוצאי יו"ט מחציה שעה אחרי זמן ר"ת למשך שעה	שבת ויו"ט משעה קודם השקיעה עד רבע שעה קודם השקיעה	ערש"ק וערב יו"ט לפנה"צ 11:00 עד 1:00	א-ה מהשעה 10:00 לפנה"צ עד 9:00 בערב רצוף
---	---	--------------------------------------	--

ע"פ תקנת רבינו מרן ה"קנה בשם" זי"ע שאלות דחופות או שאינה סובלת דחי, בכל עת זמן בימים ובלילות.

בית מוריני הגאון שליט"א מעל בנין היכל הוראה טל' 053-3111159 פל' 052-5370033 רחוב רבינו גרשום 5 [כניסה א' קומה 2] י-ם פל' 0527155774

יחשלים	יחפה
בית שמש	קרית ספר
ביתר	כתמיאל
בני ברק	טבריה
טל סטון	צפת
אשדוד	אור הגנוז
חצור	נוף הגליל
תעננה	

איגוד הרבנים תלמידי היכל הוראה בארדה"ק העונים לשואלים דבר ה' זו הלכה